

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Vera sententia tribus sequentibus conclusionibus statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

misionis. Quibus verbis, non solum approbatur modus confitendi eadem peccata pluribus Sacerdotibus, sed etiam additur causa impulsiva ad id faciendum, quæ est facilior consecutio remissionis peccatorum.

45. Dices, si Sacramentum poenitentiae circa eadem peccata iterari possit, poterit etiam iterari Sacramentum matrimonii circa easdem personas matrimonio iam ligatas, nam sicut per novam confessionem Sacramentalem & dolorem eorundem peccatorum, ponitur nova materia proxima, supra quam cadere potest nova absolutio Sacramentalis; ita per novos actus & consensus conjugum super eadem corpora, ponitur nova materia proxima capax novi Sacramenti matrimonii.

46. Sed nego consequentiam & paritatem; materia enim proxima Sacramenti matrimonii, est prima sui traditio conjugii; prima autem traditio non potest iterari, circa eandem personam; in Sacramento vero poenitentiae materia proxima non est prima confessio & primus dolor de peccatis, sed indifferenter prima vel secunda confessio, & primus vel secundus dolor; unde forma absolutionis non significat determinare primam remissionem peccatorum, sicut matrimonium primam sui traditionem conjugii, sed indifferenter primam vel secundam remissionem, juxta capacitatem subjecti.

ARTICULUS IV.

An absolutio dari possit scripto, & absenti, vel saltem poenitens absenti Sacerdoti per litteras aut internuntium confiteri?

§. I.

Referuntur Sententiae.

47. In hujus celeberrimae difficultatis resolutione tres reperiuntur Authorum sententiae. Prima affirmat absolutionem impendi posse per litteras, & absenti, subindeque nec esse de essentia sacramentalis absolutionis ut proferatur voce humana, nec quod poenitenti praesenti impendatur. Ita docuerunt quidam antiqui Theologi, quorum sententiam ferè extinctam & oblitteratam renouarunt & suscitabant in Hispania aliqui ex Patribus Societatis, qui ut refert P. Dufai in Tractatu de Poenitentia, hanc sententiam non solum in privatis suis collegiis, ut Vallisoleti, Salmanticae, Compluti, tanquam veritatem docuerunt, nullam initio adjectam necessitatis aut articuli mortis limitationem, quam postea & frequentes præcipue nostrorum disputationes apposuerunt, verum etiam aliqui ex ipsis eam typis mandarunt, ut Henricus Henriques in sua Summa morali, cujus rei causam prohibitam fuisse donec emendaretur, testatur Joannes Baptista Possevinus, Archyepiscopus Mantuanus lib. de Officiis curati cap. 15. Henricum secutus est Emanuel Sa in suis Aphorismis Antuerpiae anno 1599. & sequenti Lutetiae editis, ubi sic ait: Non licere absenti per nuntium aut per scriptum confiteri, quidam a jure, ego cum illis sentio, qui & id concedunt, & posse absenti etiam per scriptum absolvi, aut per nuntium. Et rursus: Absolvi posse absenti alii a jure, alii negant. Ego puto posse, cum causa subest, ut si absolvisi quem non poteris, accepta postea absolvendi potestate, si

A commodè non potest vocari ad re, possit absenti absolvere, non solum ab excommunicatione, sed etiam a peccatis. Quod si merito dubitas an id absolvi possit, potes mente addere contritionem, per te scriptam. Verum Aphorismi illi ab hoc & aliorum, à Magistro sacri Palatii expurgati sunt, cujus correctionis & censura (quam inter ipsos vult fuisse, & ex solo livore Dominicanorum in suos natam) conqueritur Theophilus Raynaudus in dissertatione de Epistolari confessione, qui etiam suadere conatur, sententiam aliam contra Thomistas olim fuisse communem, & tamen ex Facundez, opinionem de licita & valida absolutione absenti impartita, ex familia sancti Dominici oram fuisse, & adoleyvillæ, ac denique in eisdem familiae sinu extinctam atque sepultam esse. Idem asserunt Suarez, Coninck, & alii Societatis scriptores. Verum hanc calumniam repellit P. Baronius tomo 1. Theologiae moralis disp. 1. sect. 4. art. ultimo, ubi ostendit, nullum Thomistarum clare asseruisse, integrum Sacramentum licite & valide confici inter absentes, cum S. Thomas in 4. dist. 16. quaest. 4. art. 4. aperte docuerit, nullam esse confessionem sacramentalem absenti factam, quia aliter sententia est in extrema necessitate confiteri. Laniæ sententia, quod Sacerdoti absenti. Si qui ergo Thomistarum alligant, poenitentem absenti Sacerdoti per litteras aut internuntium confellum, valide ab illo potest absolvi, solum volunt, quod ubi poenitens per litteras misit peccata sua absenti Confessio, postea in praesentia ejus dicat, quod de omnibus illis se accusat, potest ab eo praesente valide absolvi, quia tunc fit Confessio in praesentia Sacerdotis, cum idem sit scriptum illud ratificare in praesentia Sacerdotis, ac illi praesenti confiteri. Unde merito citantur pro sententia jam adducta Replicata, vel pro illa quam amplectuntur Suarez, Vazquez, Tolæus, Amicus, Bonacina, & alii Recentiores, existimantes quod quamvis absolutionem non possit poenitens absenti per scriptum vel nuntium impendi, posse tamen poenitentem, qui per litteras vel nuntium absenti Sacerdoti confessus est, ab eo postea praesente, nulla alia peccatorum confessione intercedente, absolvi. Tertia ergo sententia, quæ in schola D. Thome communis est, negat tam absolutionem quam Confessionem fieri posse absenti, subindeque poenitentem absenti Sacerdoti per litteras aut internuntium confellum, non posse ab eo praesente postea sine nova Confessione valide absolvi.

§. II.

Pro sententia tribus sequentibus concipiuntur statuta.

Dico primò, de essentia absolutionis esse, ut voce humana proferatur, subindeque absolutionem in scriptis datam, esse invalidam. Probat primò ex Concilio Florentino & Tridentino asserentibus verba esse formam confessionis Sacramenti, à qua deinde lege excipitur solum Sacramentum matrimonii, dicendo inter regulariter tantum verba esse necessaria. Secundo liter verò de forma Sacramenti poenitentiae docuerunt esse verba, quæ Sacerdos proferit dum dicit: Ego te absolvo &c. Ex quibus sic arguo: Vel Concilia loquuntur de verbis proprie dictis, seu de humana prolatis, vel de verbis improprie dictis.

icipiendo verbum pro eo omni quod supplet vicem ipsius, ut sunt nutus & scripta? Secundum dici non potest, aliis inmerito a lege universali exceptissent Concilia Sacramentum matrimonii, quia semper in illo requiruntur verba propriè vel improprie dicta: Ergo primum est admittendum; subindeque de essentia absolutionis est ut voce humanà proferatur.

49. Probatur secundò ex D. Thoma 3. part. quæst. 60. art. 6. ubi docet Sacramenta novæ legis essentialiter constare verbis humanis; ex quo inferunt Theologi contra Scotum, Angelos de via ordinaria non posse ministrare Sacramenta, etiam per corpora assumpta, quia nequeunt in illis humana verba proferre; utpote cum locutio humana sit actio vitalis procedens à principio intrinseco, locutio verò ab Angelis formata in corporibus assumptis, fiat ad ipsos Angelis solum extrinsecè assistentibus huiusmodi corporibus. Sicut ergo forma reliquorum Sacramentorum, solo excepto matrimonio, propriis verbis humanis proferenda est (nemo enim unquam dixit Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Ordinem, Extremam-Unionem perfici tantum scripto) ita & forma Sacramenti pœnitentiæ. Idque conveniens est, tum ex parte Sacramenti, tum ex parte Ministri, tum ex parte pœnitentis. Ex parte quidem Sacramenti, quia cum sit iudicium quoddam solemne pietatis divinæ quo reus homo absolvitur, debet sententia absolutionis, sicut in aliis iudiciis solemnibus, voce humanà proferri. Ex parte verò Ministri, quia valde ipsi honorificum est, quod expressis & formalibus verbis peccatorem absolvat, & peccata dimittat. Ex parte demum pœnitentis, quia majorem habet certitudinem suæ justificationis, audiens sub expressis & formalibus verbis latam suæ absolutionis sententiam.

Dico secundò, absolutionem non posse dari absenti. Probatur conclusio ratione fundamentalis, quam insinuat Cajetanus in Summa verbo *Confessio* conditione 11. petiturque ex verbis illis formæ *Absolvito te*, nam particula *te*, vel æquivalens, expressè ad personam præsentem dirigenda est, juxta Christi institutionem; sicut in Eucharistia verba, *Hoc est*, ad materiam præsentem diriguntur: Unde sicut Sacerdos non potest consecrare panem absentem; ita nec pœnitentem absentem Sacramentaliter absolvere.

51. Dices, Pœnitens potest absolvi per hanc formam, *Absolve Petrum*, vel *Absolvatur Petrus*, quæ non necessariò designat præsentiam absolvendi: Ergo ratio videtur inefficax.

Sed contra: Eatenus pœnitens potest absolvi per hanc formam, *Absolve Petrum*, vel *Absolvatur Petrus*, quatenus æquivaleret isti, *Absolvito te*, subindeque quatenus ex circumstantiis intelligitur de Petro personaliter præsentem: Ergo licet pœnitens absolvatur per hanc formam, *Absolve Petrum*, vel *Absolvatur Petrus*, si tamen ille sit absens, solutio erit invalida. Hæc conclusio magis patebit ex dicendis in sequenti.

Dico tertio, pœnitens non potest absenti Sacerdoti per litteras aut internuntium Sacramentaliter confiteri.

52. Probatur primò ex Tridentino sess. 14. cap. 2. ubi dicitur, eos qui se crimine aliquo post Baptismum contaminaverint, non jam repetito Baptismo absolvi, sed ante hoc tribunal (pœnitentiæ) tanquam reos se habere, ut per Sacerdotum sententiam, quoties ab admittis peccatis ad

Tom. 1.

A ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Sed ante tribunal sisti, aut confugere ad tribunal, nihil est aliud, nisi præsentem confiteri præsentem, & peccata manifestare per seipsum: Ergo ex Tridentino Christus Dominus instituit ut Confessio fieret præsentem Sacerdoti.

Probatur secundò exemplo leproforum, qui se Sacerdotibus ostendere iussi sunt, ut de lepra purgata judicarent; per hoc enim necessarium esse indicatur, ut pœnitentes coram Confessario Sacerdote se sistant, ac præsentem peccata sua per seipsum declarent, & absolutionem ab illis recipiant. Unde in Decreto dist. 1. de pœnit. cap. *Quem pœnitent* ex cap. 10. libri de vera & falsa pœnitentia, qui inter opera Augustini reperitur, sic dicitur: *Præcepit Dominus mundandis ut ostenderent ora Sacerdotibus* (Lucæ 17.) docens corporali præsentia confitenda peccata, non per nuntium, aut per scriptum manifestanda: *Dixit enim ora monstrare; & omnes, non unus pro omnibus: Non alium statuatis nuntium qui pro vobis offerat munus à Mose statutum; sed qui per vos peccatis, per vos erubescatis; erubescit enim ipsa pars habet remissionis; in hoc enim quod per seipsum dicit Sacerdoti, & erubescit vincit timore offensus, sit venia criminis &c.* Quibus verbis aperte docetur, Confessionem soli præsentem Sacerdoti posse fieri. Unde paulò posterius subditur: *Tanta itaque vis Confessionis est, ut si deest Sacerdos, confiteatur proximo, saepe enim contingit quod pœnitens non potest confiteri coram Sacerdote, quem desiderant nec locus nec tempus offert; et si ille cui confitetur potestatem solvendi non habeat, sit tamen dignus venia, ex Sacerdotis desiderio, qui socio confitetur turpitudinem criminis.* Similia docet S. Thomas supra questione 9. art. 3. ad 3. ubi ait quod in absentia proprii Sacerdotis, etiam potest laico fieri Confessio, & ideo non oportet quod per scriptum fiat. Ex quibus aperte colligitur, nullam esse Confessionem Sacramentalem absenti Sacerdoti factam; si enim illa esset valida, malè consuleret S. Thomas, & Author libri de vera & falsa pœnitentia, in extrema necessitate confiteri potius laico præsentem, quam Sacerdoti absenti.

53. Probatur tertio conclusio ex decreto Clementis VIII. qui cum celebrem istam controversiam, quæ inter Patres Iesuitas & Dominicanos versabatur, & in Hispania præcipue, magno animi ardore & contentione agitabatur, ad suum tribunal advocasset, re attentè & maturè consideratà, & auditis omnium Ordinum Theologorum, damnavit illam Sacramenti pœnitentiæ administrationem per Epistolam inter absentes, quam nonnullis libris editis Patres Societatis docebant, & quam rumor erat à pluribus illorum usurpari & ad praxim reduci. Emanavit itaque decretum à Pontifice, cujus hæc sunt verba. *Die 20. mensis Junii anno à Nativitate Domini nostri Iesu Christi 1602. in generali Congregatione S. Romanæ & Universalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico in monte Quirinali, coram Sanctissimo Domino nostro Clemente, divina providentiâ, Papa Octavo. Proposuit à questione utrum liceat per litteras seu internuntium Confessario absenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere? Sanctissimus Dominus noster, auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illustrissimis & Reverendissimis Dominis Cardinalibus, contra hæreticam pravitatem generalibus Inquisitoribus maturè ac diligenter consideratà, hanc propositionem, scilicet licere per litteras, seu internuntium*

Kkk

ternuntium

ternuntium Confessario absenti, peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente, absolutionem obtinere; ad minus uti falsam, temerariam, & scandalosam, damnavit, ac prohibuit, praecepitque ne deinceps ista propositio, publicis, privatisque lectionibus, concionibus, & congressibus, doceatur, neve nunquam tantquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur aut ad praxim quovis modo deducatur. Quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut etiam de ea disputativè tractaverit, nisi forsan impugnando, vel ad praxim, seu directè vel indirectè deduxerit, prae excommunicationem latae sententiae, quam ipso facto incurrat, & à qua non possit, praequam in articulo mortis, ab alio, quacunque etiam dignitate fulgenti, & S. Romanae Ecclesiae majori Penitentiarario, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolventis etiam penae arbitrio insigendis subiaceat.

Adversarii videntes se hoc Pontificis decreto manifestè perstringi, suamque de Epistolari confessione damnari sententiam, ut vim ejus declinarent, duplicem excogitarunt solutionem seu explicationem. Aliqui dixerunt, supradictam de absentis confessione opinionem, ut illicitam quidem, sed non ut invalidam, à Clemente fuisse rejectam, quia nimirum dixit, hanc propositionem à se damnari, licere per litteras absenti confiteri, nec de validitate vel invaliditate quidquam dixit. Alii verò affirmarunt, hoc tantum decreto prohiberi, ne absenti absolutio detur, non prohiberi verò ne absenti confessio fiat; nec damnari confessionem absenti factam, sed duntaxat absolutionem absenti datam. Unde dixerunt, Pontificem non damnavisse utramque partem supradictae propositionis disjunctivam seu divisivam, sed collectivè tantum & conjunctivè. Ita Suarez tomo 4. ad 3. p. disp. 21. sect. 4.

Verum neutra interpretatio potest subsistere. Non quidem prima, nam quòd Pontifex Epistolarem confessionem factam absenti, nedum ut illicitam, sed etiam ut invalidam proferbat, & quòd non solum vetet ne factum liceat, sed etiam ne factum teneat, declaret, apertè ex his verbis colligitur: Neve unquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, aut in praxim quovis modo deducatur. Si enim confessio facta absenti per epistolam aut internuntium valida esset, esset etiam licita in aliquo casu, urgente nimirum extremà necessitate salutis, quò tempore omnia media valida, sunt licita, id exigente supremo periculo aeternae damnationis; ut si aliter moribundus salutem consequi non valeat, quia nec Sacerdotem praesentem habere potest, nec probabiliter sperat se contritionem habiturum. Unde si validè quis posset confiteri absenti, hoc nullà humanà potestate, etiam Pontifici, prohiberi posset in tali casu, cum dispendio salutis animae: Cum ergo Pontifex strictissime, & sub poena excommunicationis sibi reservata, opinionem illam quae asserit licere absenti per Epistolam vel internuntium confiteri, quovis modo, aut in quocunque casu, ad praxim deducere prohibeat, manifestum est, ipsum censere talem confessionem esse invalidam, & non solum illicitam.

Non valet etiam interpretatio Sparis. Nam ut rectè discurrit Vincentius Candidus tomo 1. disquisitionum, moralium disquisit. 24. art. 27. dubitatione 6. Quando utraque pars propositionis copulativè revocatur in controversiam, si Summus Pontifex damnat propositionem hypotheticam, censetur utramque partem divisivè damnare, ut videmus in propositionibus hypotheticis damna-

A ris in Concilio Tridentino sess. 6. Can. 4. & sess. 13. Canone etiam 4. & 9. & sess. 24. Can. 13. 9. At in praesenti casu non erat tantum controversia de toto copulato, sed etiam de utraque parte copulativè seorsim sumpta, & praeterm de confessione facta per litteras seu internuntium Confessario absenti, ex qua non minora pericula commoda, & scandala oriuntur, quam ex absolutione per litteras poenitenti absenti transmissa. Ergo Pontifex utramque partem supradictae propositionis disjunctivè ac divisivè damnavit, jussu decreto, non solum prohibuit ne absolutio absenti detur, sed etiam confessionem absenti factam damnavit.

Confirmatur: Si Pontifex disjunctivè tantum partes supradictae propositionis hypotheticè damnavisset, neutra pars illius esset determinatè damnata, & consequenter sicut Adversarii volunt quod sit solum damnata ratione secundae partis, ita liceret aliis dicere, quod sit data nata ratione primae partis, & sic utraque pars illius propositionis divisivè sumpta esset probabilis, & aequè liceret Sacerdoti absolutionem transmissam per litteras poenitenti, ac ipsi poenitenti per litteras vel internuntium confiteri Sacerdoti absenti, subindeque totum poenitentiae Sacramentum posset peragi inter absentes. Unde interpretatio illa Summi non solum à Clemente VIII. sed etiam à Paulo V. fuit reprobata, qui insuper iussit ut ex tomo 4. Suarez in 3. p. sectio integra, interpretationem illam continens, amoveretur, ut patet ex decreto facto in generali Inquisitione: & his verbis expresso. Die 14. Julii 1605. proposita causa 7. Fr. Fr. Sc. Suarez lesuita, & consideratis his quae supradicti tomo 4. in 3. partem S. Thomae sess. 4. disp. 21. interpretantur decretum felici recordationis Clementis Papae Octavi die 20. Junii 1602. quo damnavit hanc propositionem, videlicet licere per litteras seu internuntium, Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, ac etiam mature discussis his quae idem Suarez adduxit in defensionem suae interpretationis, auditis votis Illustrissimorum Dominorum Cardinalium, Sanctissimus decrevit, dictam interpretationem non subsistere, & ideo amovendam ejusdem libri, juxta decreta alia facta à felici recordationis Clemente Papa VIII. de quibus in alio Officio.

Item in alio decreto ejusdem Congregationis 20. Julii ejusdem anni, sic habetur: Ex libro Francisci Suarez lesuita tomo 4. ad 3. p. disp. 21. sect. 1. num. 12. amoveantur infra scripta verba, videlicet: Atque ex hac resolutione &c. usque in ablatum Confessoris. Idem P. Suarez corrigi suam librorum, & antequam evulget, ostendat huic Congregationi. Et rursus die 18. Augusti ejusdem Congregationis aliud editum fuit decretum hujus renovis. Sanctissimus decrevit ex tomo 4. P. Suarez lesuita in 3. p. S. Thomae disp. 21. de confessione, sectionem quartam, cui titulus est, Utrum de necessitate confessionis sit ut poenitens Sacerdoti absenti immediate, & per seipsum revelet peccata sua? totam esse amovendam, nec aliam ejus loco subrogandam. Ex quibus liquet, interpretationem Patris Suarez non posse subsistere. Unde mirum est quod adhuc ab aliquibus qui ex Patribus Societatis eantantur, ut videtur est apud Franciscum Amicum tomo 8. disp. 11. sect. 4. num. 62. ubi hac scribit: Ex his sequitur propositionem Pontificis intelligi conjunctivè, ut non liceat per litteras simul confiteri & absolvi, non disjunctivè, quòd confessionem damnat, &que

Atque hoc voluit tantum P. Suarez, cum Bullam Clementis explicavit; neque ob aliam causam Pontifex integram sectionem ex apsoi tomo delendam precepit, nisi quia volebat, ut ipso vivente, ejus Bulla declararetur. Duo certe in hoc Authore reprehensione digna sunt, Unum, quod interpretationem illam Suaris, ter vel quater à Summis Pontificibus Clemente VIII. & Paulo V. in Congregatione generali Romanæ Inquisitionis reprobata, adhuc post tot prohibitiones usurpare audeat, & ut veram ac legitimam admittat. Alterum, quod asserat non aliam ob causam Clementem VIII. præcepisse integram sectionem ex tomo Suaris avelli, nisi quia volebat ut ipso vivente ejus Bulla declararetur. Nam quod hæc talis præcepti vera & legitima causa non fuerit, ex eo liquet, quod post Clementis VIII. obitum, Paulus V. illius successor, ter idem jussit, triplici decreto supra adducto. Certè sinceriores & cautiores sunt, Delugo, Averfa, & Martinonus, qui ingenue fatentur, interpretationem illam Suaris, à mente Pontificis prorsus esse alienam, & prædictam propositionem, non divisim tantum, sed conjunctim, & quoad utramque partem, fuisse ab illo damnatam.

60. Denum suaderi potest conclusio hoc discursu: In casu quo fieret confessio. Sacramentalis per litteras Sacerdoti absenti, vel ipse Sacerdos lecta confessione proferret voce sensibili absolutionem, vel scriptam mitteret ad penitentem, vel accederet ad penitentem, ipsumque præsentem absolveret? Primum & secundum dici nequeunt, quia ut in prima & secunda conclusione ostendimus, & tæetur Suarez, absolutio data in scriptis, vel absenti impensa, invalida est. Si vero tertium dicatur, quæro, an penitens post adventum Sacerdotis, in ejus præsentia ratificat confessionem factam per litteras, & de peccatis per epistolam declaratam petit absolutionem, vel non, sed tantum Sacerdos in præsentia absolvit eum, virtute scripti ad se missi? Si primum, cessat præiens difficultas, & casus de quo disputamus, sit enim tunc confessio in præsentia Sacerdotis, quia idem est scriptum illud ratificare in præsentia Sacerdotis, & absolutionem ab eo petere, ac ipsi confiteri, certi fiant enim tunc Sacerdos in præsentia penitentis de ejus statu. Secundum vero dici nequit, nam si Sacerdos penitentem absolvit in virtute scripti prius ad se missi, nullam scripti ratificationem à penitente exigendo, perinde est ac si illum absolveret in absentia, & eadem sequuntur inconvenientia, quia per talem præsentiam non magis certificatur Sacerdos de statu penitentis, quando proferat absolutionem, quam per scriptum certificabatur, & potest contingere quod penitens mutaverit voluntatem, & careat dolore de peccatis quem habuit antea, sitque tunc in actuali affectu ad homicidium vel fornicationem, subindeque quod Sacerdos supra materiam indebitam proferat absolutionem.

§. III.

Solvuntur objectiones.

61. Obijcies primò Contra primam conclusionem: Non est de essentia Sacramenti penitentiae, ut Confessio voce fiat, seu per locutionem oris vocalem; unde potest fieri nutibus, vel scripto, cum muti ad Confessionem admittantur, quos tanto bono & tali remedio privari non

Tom. V.

est conveniens: Ergo similiter non est de essentia absolutionis, ut voce humana proferatur, sed nutibus vel scripto dari potest.

62. Respondeo, concessio Antecedente; negando consequentiam & paritatem. Ratio discriminis est primò, quia in Sacramentis forma debet esse expressior quam materia, unde cum in Sacramento penitentiae absolutio habeat rationem formæ, & Confessio rationem materiæ, nihil mirum si lex & traditio divina, verba exigat ut sua vis absolutioni constet, Confessionem verò patiatur vagam & indeterminatam esse, & verbo, nutibus, scripto, vel per interpretem fieri. Unde Sacramentum penitentiae medium est inter matrimonium & alia Sacramenta; nam cum præcipuè sui parte, nempe absolutione, ad alia Sacramenta accedat, quæ nulla sunt nisi verbo administrentur, Confessio, quæ est pars altera, habens rationem materiæ, similior est Matrimonio, quod non solum verbis, sed etiam scriptis vel nutibus contrahi & peragi potest.

63. Secunda ratio discriminis est, quia plures causæ moraliter impedire possunt penitentem à Confessione vocali, quam Sacerdotem à vocali absolutione; constat enim quod omnes muti, barbari, & ignotæ linguæ homines, verbis nequeunt confiteri, nuda ut scripta, vel nutus, aut interpretem adhibeant, necesse est. Sacerdos verò, cum possit verbis efferre quæ sentit vel judicat, vix ullæ causæ occurrunt, quæ ipsum à vocali formæ prolutione impedire valeant; ideoque rectè à Christo institutum est, ut absolutio non nisi verbis impendi possit, licet Confessio scriptis, & nutibus, vel per interpretem fieri valeat.

64. Obijcies secundò: Absolutio ab excommunicatione, data in scriptis, valida est; Ergo & absolutio à peccatis.

Sed nego consequentiam & paritatem, non enim eadem est ratio de absolutione ab excommunicatione, ac de absolutione à peccatis; sicut enim absolutio ab excommunicatione non requirit certam formam verborum, ita nec verba propriè dicta, quia non operatur ut instrumentum Christi ad effectum supernaturalem, sed ut instrumentum absolventis, qui in absolvendo ab excommunicatione, ut principalis author, ipse sibi instrumentum determinat. Vide quæ supra art. 2. §. 2. ex opusculo 32. D. Thomæ retulimus.

65. Obijcies tertio contra secundam conclusionem: S. Thomas Cantuariensis absens absolutionem petit à Sede Apostolica, teste Scorio in 4. dist. 17. Et Sanctus Cyprianus libr. 3. Epist. 17. ait quod lapsi per Epistolam reconciliationem ab ipso petierunt: Ergo absolutio absenti data, valida est.

66. Ad exemplum de S. Thoma Cantuariensi respondent aliqui Recentiores, factum illud incertum esse ac dubium, quia Scorius non refert unde historiam illam desumpserit. Verum illi in historia Ecclesiastica parum versati sunt, cum Baronius in Annalibus tomo 12. ad annum 1164. num. 6. illud plenè referat. Unde respondetur quod S. Thomas Cantuariensis, absolutionem Sacramentalem à Sede Apostolica non postulavit, nec eam illi Alexander III. dedit, sed canonicam tantum; propterea quod non satis animosè in Consilio Regis Angliæ jura Ecclesiæ à se defensa fateretur, & se indignum esse Sacerdotio propter hoc ipsum judicaret, ut ex illius ad Pontificem Epistola, & ex Pontificis rescripto manifestum est, sic enim habet: *Sic recolis aliquid*

Kkk ij

com=